

VERNEPLIKTS- PROGRAMMET

INNLEIING

Vernepliktsprogrammet er ei oppsummering av sentrale synspunkt og krav til dei vernepliktige. Tanken med programmet er å gjeva nye soldater og tillitsmenn eit greit oversyn over soldatpolitikken, slik at ein lettare og snøggare skal kunne koma inn i arbeidet med å få sakene gjennomført.

Hovedvekta er lagt på å få ei grei og stutt utforming av programmet. Dei som ynskjer å setja seg grundigare inn i kvar sak kan studera møtepapira frå Landskonferansen o l.

Vernepliktsprogrammet skal delast ut til alle nye mannskap både ved sesjon og fyrstegongsinnrykk. Det skal vidare vera fast standard materiell i »dokumentsamlinga» hjå alle tillitsmenn.

SPRÅKLEG JAMSTELLING

Forsvaret skal på lik linje med andre deler av statsapparatet fylgja lova om målbruk i statstenesten. Denne lova er på fleire punkt ikkje respektert i Forsvaret idag. Alle skriv, brevvexling, brevsular og avisar (særleg Mannskapsavisa) må praktisera språkleg jamstelling.

Vernepliktsprogrammet er delt inn i sju kapittel :

I. Aksjonsprogram

Her er dei viktigaste sakene ein skal ha gjennomført til neste Landskonferanse.

II. Tillitsmannsordninga/Interesseorganisasjon

III. Demokratiske rettar

Denne delen, som tek opp prinsipielle sider ved det å vera soldat, omhandlar politiske og juridiske rettar og rettar som er knytta til velferda.

IV. Økonomiske krav

Det prinsipielle synet til dei vernepliktige på økonomiske spørsmål vert teke opp her. I tillegg kjem andre ein-skilde krav om økonomisk status.

V. Ymse opplysningar

VI. Rettleiing for tillitsmenn

Denne delen av programmet summerer opp røynsler som tillitsmenn har gjort i arbeidet sitt.

VII. Ymse forsvarspolitik

Forsvarspolitik som er aktuell for soldatane sin situasjon vert teke opp her.

Det er rimeleg at seinare Landskonferansar reviderer programmet i samsvar med kritikk som måtte koma, og dei røynsler som vert gjorde.

VERNEPLIKTSPROGRAMMET 1976/77

Dette er Vernepliktsprogrammet som vart vedteke på Landskonferansen 1976. Dette programmet inneheld ein del nye vedtak, men følgjer i hovudsak same opplegg som vernepliktsprogram tidlegare. Dette endelege utkastet er utarbeidd av LTF/S og godkjent på møte i Landsutvalet august 1976.

I år er vernepliktsprogrammet trykt på nynorsk. Det har vi gjort i samsvar med dette vedtaket på Landskonferansen : »Dersom det ikkje er råd økonomisk å gje ut eit vernepliktsprogram på begge målføre, bør det skrivast på nynorsk.»

Landsutvalet for tillitsmenn i Forsvaret/sekretariatet

I. AKSJONSPROGRAM

Aksjonsprogrammet tek opp dei største sakene for dei vernepliktlige. Desse sakene skal soldatane og tillitsmennene deira arbeida for fram til neste landskonferanse.

Aksjonsprogrammet skal vera ei praktisk orientering av krava ein tar opp i Vernepliktsprogrammet. Aksjonsprogrammet må vera ei hjelp mot at interessekampen til soldatane vert oppsplitta og tannlaus, slik at »1000 krav koker bort i kålen». Det har vore ein tendens til no.

På den andre sia må ikkje dette oppfattast slik at soldatane og tillitsmenn ikkje kan ta opp andre saker enn dei som er nemnde i aksjonsprogrammet. Krava må kombinerast med ei aktiv mobilisering av soldatane for ei generell nivåheving og for dei einiskilde krava. Aksjonar og andre arbeidsformar må nyttast for å sette reelt press på styresmaktene. Her må LTF gå i spissen.

LTF må halda fast på den prioriteringa av krava som Landskonferansen gir. Og vi slår fast at disse krava i hovudsak er minimumskrav. LTF kan sjølvstøtt prioritera om krava dersom nokre av dei er delvis innfridd i perioden. Men vernepliktlige i LTF må aldri «si seg nøgde med» delvis innfriing dersom ein samstundes skal gi løfte til styresmaktene om at kampen vidare for full innfriing skal stogkast.

Krava vi reiser er minimumskrav og rettvise krav.

1 6-8 gratis heimreiser

Alt etter som ein har 12 eller 15 månaders teneste. Perm på heimstaden er idag den beste velferd soldatane har. To av reisene må gje minst 84 timar på heimstaden i tillegg til langpermene.

2. 25,- kroner dagen for korporalar og menige

Det er ikkje tvil om at dei fleste soldatane i dag taper pengar på å gjera militærtjeneste, så lenge berre om lag 1/4 av norsk ungdom gjer verneplikt.

3. Generell nattperm og bruk av sivilt tøy i leiren etter endt teneste

4. Lik tenestetid i veka for befal og menige, og godtgjersle for pliktig overtid.

5. Heving av kostøret

Landskonferansen 76 slår fast at kostøret er for lågt, og at det er årsaken til den låge matstandarden i leirene. Kostøret må derfor aukast mykje, men LK 76 vil ikkje gå inn for nokon sats. LK 76 vil derfor gå inn for at det vert halde ei undersøking av behovet på dette området.

6. Auka rabatt på sivilt fly

Soldatane må få 50 % rabatt på fast plass på sivile fly (rute og 75 % på sjansebillett).

7. Alment sjøtillegg for mannskap med sjøteneste

II. TILLITSMANNSORDNINGA/INTERESSEORGANISASJON

Ut frå dei røynsene ein har med Tillitsmannsordninga i den forma ho har no, har det vorte reist spørsmål om ho er eit teneleg reidskap for soldatane sine interesser.

På grunn av diskusjonen på Landskonferansen 76 om tillitsmannsordninga og andre samarbeidsformar, pålegg ein Landsutvalet å utarbeida lettfattede brosjyremateriell til diskusjon, der dei ulike syna er representerte.

Diskusjonsmaterialet til Landsutvalet skal sendast samtlige soldatar og tillitsmannsutval innan 1.oktober.

Det er viktig at soldatane tek direkte del i diskusjonen gjennom allmøter.

Resultatet frå diskusjonane skal sendast LTF innan utgangen av året, og LTF vert pålagt å utarbeide ei sammenfatning i brosjyreform som skal sendast tilbake innan 1.mars.

Denne brosjyren og den vidare diskusjonen på grunnlaget dannar bakgrunnen for diskusjonen om Tillitsmannsordninga og andre samarbeidsformar på Landskonferansen 1977.

III. DEMOKRATISKE RETTAR

Dei vernepliktlige må så langt som råd ha dei same rettane som sivile arbeidstakarar. I dette ligg at almene demokratiske, organisatoriske, økonomiske og sosiale rettार i det sivile liv og må gjelda i det militære. Unnteke her er streikeretten.

a. Juridiske rettार

Landskonferansen 76 krev :

- Lov om arbeidsmiljø (arbeidervernloven) må gjelda for
- vernepliktlige mannskap så langt tenesta gjer det mogleg.

b. Sivile rettार under verneplikta

Reglane som styrer det daglege livet i leiren må ha ei praktisk verdi, og ikkje fyrst og framst ha disiplinær natur.

Reglane om «Innholdet for tjenesten» må endres. Dei punktene i «Direktiv om tjenestens innhold» som sjefen kan gjennomføre som prøveordningar, må gjerast permanente.

Dette gjelder spesielt :

- Generell nattperm
- Sivile klær i leiren etter endt teneste, inklusive middag
- Slutt på militær melde- og hilseplikt
- Fri romutsmykning, dersom alle på rommet er samde i det

Direktiv for perm må endrast :

- Talet på fridagar vert auka frå 12 til 18 for mannskap med 12 månaders teneste, og frå 15 til 23 dagar for mannskap med 15 månaders teneste. Reisetid skal ikkje reknast i permisjonstida. Laurdag skal ikkje reknast som virkedag når permisjonsdagar vert rekna ut.
- Det må innførast generell laurdagsfri eller ein fridag i månaden ettersom mannskapa ynskjer det.
- Det må innførast lik arbeidstid for befal og meinig. Særst tung teneste utover øvingstida skal soldatane ha vederlag for.

c. Vern mot urimelege ordrar

Det er visse grenser for dei ordrar ein befalingsmann kan gje, for dei må retta seg etter dei linene Stortinget har drege opp. Å neka ordre er difor å neka Stortingets pålegg og vedtak. Difor må styremaktene syta for klare grenser mellom ordrar som alle må lystra, og andre bod som soldaten står fritt for å følgja.

(Vedteke med 47 mot 46 i plenum)

(Separatavstemning for: 35 mot 45)

Sjå tilleggsopplysningar

d. Politiske rettar

Landskonferansen 76 har drøfta spørsmålet om politisk verksemd i Forsvaret og gjort dette vedtaket :

«Landskonferansen for tillitsmenn i Forsvaret 1976 seier nei til fri politisk verksemd i Forsvaret, og stør de vidare arbeid i denne saka i tråd med utgreiinga frå Forsvarsministerens redegjørelse».

Dette gjev ein viss rett til å drive studiar og halda opne møte arrangert av dei landsomfattande politiske ungdomsorganisasjonane.

Leiravisene må opnast for alt stoff som held seg til reglane for god presseskikk, også politisk stoff. Dette er grunnleggjande dersom yringsfriheten skal sikrast.

IV. ØKONOMI

Som soldatar godkjenner vi plikta til å gjera fyrstegangsteneste i Forsvaret. Men vi godtek ikkje at denne plikta skal føre til økonomisk tap for oss soldatar. Verneplikta må ikkje tyda det same som tvungne tap av pengar.

Det er spesielt vanskeleg å godta at verneplikta skal være eit økonomisk tap om ein sammanliknar med det sivile liv* når berre 1/4 av norsk ungdom gjer militærtjeneste.

Vi krever at ingen soldat må stå dårlegare økonomisk når han slutter tenesta enn da han begynte.

Landskonferansen vedtok ei heil rekkje økonomiske krav. Samla oversikt over desse vedtaka finn ein i referata frå Landskonferansen.

Her vil vi særleg nemna :

- på kort sikt må vernepliktige med 12/15 månaders teneste få rett til 6 – 8 gratis heimreiser.

V. YMSE OPPLYSNINGAR

a. Saker iverksett sidan Landskonferansen 1975 :

- 1000 kroner i dimmepengar
- dimmepengar også til gifte mannskapar
- ulukkestrygd gjeld i 24 timar i døgnet med tilbakeverande kraft

b. Andre opplysningar :

- LK-76 avviste prinsippet om soldatløn.

- Pottsystemet i tinginga med Staten vart avvist av LK
- LK-76 slår fast at dei politisk ansvarlege skal avgjere om dei økonomiske ytingane skal takast opp innanfor ramma av forsvarsbudsjettet eller ikkje.

VI. RETTLEIING FOR TILLITSMENNENE

Denne rettleiinga for tillitsmennene er komen i stand etter dei røynsler ein har hausta siste åra.

Oppsummeringa av røynslene har sjølvstøtt ikkje status som nokon instruks men uttrykkjer synet frå Landskonferansen for alle tillitsmannsarbeidet bør drivast.

1. VAL AV TILLITSMENN skal skje seinast tre veker etter innrykk. Det er rimeleg at mannskapa får greie på korleis kvar einiskild kandidat stiller seg til dei ulike soldatpolitiske spørsmåla. Av den grunn kan det vera nyttig å ta utgangspunkt i holdinga til Vernepliktsprogrammet, og ikkje minst i Rettleiinga for Tillitsmennene når ein skal vurdera kandidatane til vervet. Ein kan ikkje godta at tillitsmannen vert avsett av andre enn dei vernepliktige mannskapa som valte han.

Tillitsmannskurs skal haldast seinast ei veke etter at valet har vore. Den lokale tillitsmannen tilpassar opplegget til dei lokale tilhøva.

2. TILLITSMANNEN MÅ HA EIT NÆRT FORHOLD TIL MANNSKAPA: Det beste er at ein får **faste møte** mellom tillitsmannen og mannskapet han representerer. Dette må gjeldast både innanfor troppa og for heile kompaniet.

Tillitsmennene må vera lojale overfor soldatane og **retta seg etter vedtak på allmannamøte**. Han må ikkje koma i noka form for nøytral mellomstilling mellom befalede og soldatane.

Tillitsmannen bør gå inn for å få gjeve ut eit slags blad med »tillitsmannsinformasjon», slik at soldatane både kan verta trekt med i kvar einiskild sak og samstundes kontrollere arbeidet til tillitsmannen.

Så langt det er praktisk mogeleg skal tillitsmennene ha til rådvelde **eige kontor, telefon, skrivemaskin mm.**

Så langt det er praktisk mogeleg skal tillitsmennene ha til rådvelde **eige kontor, telefon, skrivemaskin mm.** Hovudtillitsmannen har rett å nytta ein del av tenestetida til arbeidet sitt.

4. TILLITSMANNEN MÅ HA GOD KONTAKT MED ANDRE TILLITSMENN. Tillitsmennene bør ha **førebunde møte** med befalede og administrasjonen. Dette gjeld alle plan: kompani, leir, distriktskonferanse og landskonferanse.

Distriktskonferansane for tillitsmennene må absolutt oppretthaldast, og ein kan ikkje godta at administrasjonen eller departementet legg vanskar i vegen på dette området.

Sakene som vert tekne opp bør **samordnast med andre leirar**. Det svekker arbeidet vårt dersom kvar leir isolerer seg og berre tek opp sine »eigne» saker. Kontakten innan kvart distrikt må byggjast ut og koma inn i faste former, gjerne gjennom at ein vel tillitsmann som har ansvaret for å samordne arbeidet i distriktet.

Tillitsmannen bør **ta kontakt med LTF** med jamne mellomrom gjennom brev, eller helst telefon.

5. AVGÅANDE TILLITSMANN BØR ALLTID LAGA EI OPPSUMMERING av tillitsmannsarbeidet i leiren. Dette skal brukast av dei nye tillitsmennene for å sikra kontinuitet i arbeidet.

Dei nye tillitsmennene bør spreia denne oppsummeringa vidare til soldatane.

VII. YMSE FORSVARSPOLITIKK

I tillegg til dei andre kapitla i Vernepliktsprogrammet som tek opp den dagsaktuelle situasjonen for soldatane både politisk og økonomisk, ynskjer vi også å slå fast vårt syn på nokre sentrale »forsvarspolitiske» spørsmål som vedkjem soldatane.

1. NEI TIL VERVA HÆR

Mellom dei vernepliktige rår det idag usemje i det prinsipielle synet på Forsvaret. Dette synet vert då heller ikkje teke opp som punkt i Vernepliktsprogrammet. Derimot rår det stor semje om at vi foretrekker den oppbygginga Forsvaret har i dag, i motsetning til eit forsvar som heilt eller delvis byggjer på vervingsprinsippet. Ein verva hær kan lett skapa motsetningar mellom Forsvaret og resten av folket, og det er vidare lite eigna til forsvar av eit land som Noreg. Av den grunn går vi i mot den tendensen vi har sett dei siste åra med at verva personell kjem i staden for vernepliktig mannskap i ein del spesialjobbar innan Forsvaret.

2. VERNEPLIKTSALDEREN MÅ VERA 20 ÅR

Militærtæneste utgjør eit så pass stort ansvar at det krev eit vakse mannskap. Prinsippet bør vera at kvar soldat er ferdig

med tenåringsalderen før han gjer verneplikta. Dette må ve- ga sterkare enn ynskjet om å verta ferdig så tidleg som råd.

4. LIK TENESTETID FOR ALLE VÅPENGREINER

Det er idag få eller ingen praktiske grunnar for å ha lengre te- nestetid i flyvåpnet og marinen enn i hæren. Resultatet bør difor verta lik tenestetid for alle vernepliktige. Det må vur- derast om tenestetida kan senkast.

Sverige, Danmark og Finland har alle minst tre månader kor- tare tenestetid enn her i Noreg. I alle høve må eit år vera maksimum.

4. TENESTESTAD NÆR HEIMEN

For delinga av mannskapa må byggje på at verneplikta skjer nærast heimen. Det er brei semje mellom dei vernepliktige om at den beste forma for velferd er perm på heimstaden. Ei slik plassering vil også gjera det lettare å innfri kravet frå dei vernepliktige om fleire gratis heimreiser.

TILLEGGSOPPLYSNING FRÅ DEI VERNEPLIK- TIGE I LANDSUTVALGETS SEKRETARIAT :

To av vedtaka på Landskonferansen 1975 vart utelatne i ver- nepliktsprogrammet av di FD tolka det så at sakene låg utan- for tillitsmannsordninga. Det gjaldt »Ingen troppar mot fol- ket i sosiale kampar» og »Rett til å nekta ordre av samvits- grunnar».

Dei same sakene vart lagde fram på Landskonferansen 1976.

I plenum fekk »Rett til ordrenekt m v» 46 røyster og mot- framlegget »Vern mot urimelege ordrar» 47 røyster. Under separatrøysting mellom dei vernepliktige fekk det fyrste framlegget 45 røyster og det andre 35.

»Ingen troppar mot folket m v» vart nedrøysta i plenum med 48 mot og 44 for. Under separatrøysting fekk framlegget 44 røyster medan 36 røysta mot.

Etter føresegnene pkt 35, 3 avsnitt, er røysting avgjerande, difor er postane uteletne av programmet føre. Av di verne- pliktsprogrammet etter utsegn frå Landskonferansen er ei

oppsumming av sentrale synspunkt og krav frå dei verne- pliktige, har dei vernepliktige i Sekretariatet meint at det er rett å opplysa om dei postane der resultatet vart motsett i plenum og separat.

